

Published under EUROM Civil Affairs
Division Authorization Number UNDP 206
Responsible Publisher: JUOZAS VITENAS
Responsible Printer: Haas & Cie., Augsburg
Circulation: 4000

Leid.-vyr. red. - J. VITENAS, Liter. ir kult.
tūr. sk. red. - A. GRAZIUNAS, Inform. sk.
red. - V. ROCEVICIUS, Moteryų sk. red. -
H. GRAZIUNENE.

Mėnėnų pusę tvarko dail. V. RATAS
Redakcija ir administracija: (13b) Augsburg-
Hochfeld, Baltic DP Camp.
Ein. sąsk. Bayerische Vereinsbank, Filiale
Augsburg, Nr. 23073
Atskiro Nr. kaina 30 Pfg.

LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
IŠEINA ANTRADIENIAIS, KETVIRTADIENIAIS IR SEŠTADIENIAIS

11 (206)

AUGSBURGAS, šeštadienis, 1949 m. sausio 29 d.

V METAI

LIETUVIŲ TREMTINIŲ PASTORACIJOS PERTVARKYMAS

Išvietintųjų asmenų pastoracija, Apaštalinio Sosto patvarkymu, nuo 1946 metų pradžios buvo tvarkoma Popiežiaus Misijos Tautinių Delegatų. Visiems lietuvių tremtinių religiniams ir moraliniams reikalams tvarkyti tų pačių metų sausio mėn. 18 d. buvo paskirtas Tautinis Delegatas lietuviams Vokietijoje ir Austrijoje. Jo kompetencija apėmė visus minėtuose kraštuose gyvenančius lietuvių kunigus ir tikinčiuosius. Tautinis Delegatas lietuvių pastoraciją tvarkė glaudžiai bendradarbiaudamas su J. E. Vysk. A. J. Muench, Apaštalinio Vizitatorium ir Popiežiaus Misijos Sefu Vokietijoje. Tautinio Delegato jurisdikcijos galia buvo kumulatyvinė su vokiečių vietos vyskupais (Ordinarais). Tačiau pastarieji praktiškai jų pagal Kanonų Teisės nuostatas turimą jurisdikcijos galia lietuvių tikinčiųjų ir kunigų atžvilgiu retai tevertodavo. Tautiniai Delegatai, tiek savo vardu, tiek kompetencija, sudarė išimtį iš Kanonų Taisės nustatytos bažnytinės administracijos tvarkos. Kalbamąją išimtį Apaštalinis Sostas padarė atsižvelgdamas į ypatingą išvietintųjų asmenų padėtį, kuri teisiškai, ūkiškai ir politškai skyrėsi nuo vokiečių. Steigdamas Tautinių Delegatų instituciją, Apaštalinis Sostas svarbiausiai siekė tremtinių sielų gerovės, kuri to laiko sąlygose geriausiai galėjo būti patikinta autonomiškai tvarkančioms tautinių delegacijų.

Praėjus trims metams, Apaštalinis Sostas, atsižvelgdamas į dabartines sąlygas nutarė, kiek tai galima, šioje srityje grąžinti normalią teisinę padėtį, ir todėl Tautiniams Delegatams suteiktas specialines galias atsaukti bei išvie-

tintųjų asmenų pastoraciją pertvarkyti. Tuo būdu nuo š. m. sausio mėn. 1 dienos Tautinio Delegato lietuviams Vokietijoje ir Austrijoje turėtoji jurisdikcija galia užsibaigė ir lietuvių tremtinių pastoracija jurisdikcijos atžvilgiu atiteko vokiečių vietos Vyskupams (Ordinarams). Tačiau šis Apaštalinio Sosto patvarkymas ne visiškai panaikino atskirų tautinių delegacijų autonomiją. Buvusiam Tautiniam Delegatui, kad ir atsaukus jo turėtą jurisdikcijos galia, yra pavesta toliau tvarkyti savo tautiečių pastoraciją nauju „Flüchtlingsoberseelsorger“ titulu. Iki š. m. sausio mėn. 1 dienos Tautinis Delegatas lietuviams Vokietijoje ir Austrijoje nuo minėtos datos vadinasi Vyriausiu lietuvių tremtinių Vokietijoje ir Austrijoje sielovados tvarkytoju, o jo įstaiga, kuri ir toliau lieka Kirchheim-Teck (Württ.), Steingastr. 18, vadinama „Lietuvių Tremtinių Sielovados Tarnyba Vokietijoje ir Austrijoje“.

Vyriausiam Sielovados Tvarkytojui priklauso savo tautiečių ku-

nigų ir pasauliečių kultūrinių, socialinių ir karitatyvinių reikalų tvarkymas, bendradarbiaujant su Popiežiaus Misija, kuri paliekama Kronberge. Jurisdikcijos galia, kaip jau minėta, priklauso vokiečių vietos vyskupams (Ordinarams).

Pereitų metų gruodžio mėn. 17 d. Tautiniam Delegatui aptarus naują padėtį su Vokietijos Vyskupų Konferencijos Pirmininku J. Em. Kardiolu J. Frings ir šiuo metu jau gavus didelę daugumą vokiečių Vyskupų principinį sutikimą dėl Vyriausio lietuvių Tremtinių Sielovados Tvarkytojo teisės lietuvių kunigus skirti, at-

šaukti bei prižiūrėti, susidarė galimumo šį mūsų pastoracijos patvarkymą paskelbti visuomenės žiniui.

Vyriausias lietuvių Sielovados Tvarkytojas lietuviams Vokietijoje ir Austrijoje rūpinis, kad ir toliau lietuvių tremtinių stovyklos bei kolonijos, mokyklos ir organizacijos būtų religijškai aprūpinamos lietuvių kunigų. Iki šiol buvęs lietuvių tremtinių pastoracijos tinklas su Vyr. Sielovados Tvarkytojo įgaliotiniams Austrijoje ir britų okupuotoje Vokietijos zonoje, Tautiniais Dekanais ir stovyklų bei kolonijų mokyklų ir organizacijų kapelionais palieka nepaliestas.

Kan. Feliksas KAPOČIUS
VYRIAUSIAS LIETUVIŲ TREMTINIŲ
SIELOVADOS
TVARKYTOJAS VOKIETIJOJE
IR AUSTRIJOJE

Tamsūs Izraelio užkulisiai

Prieš metus jauni Izraelio žydai rankomis mėtydavo namie pasigaminamas bombas iš pasenusių keleivinių lėktuvų. Šiandien išprusę Izraelio aviatoriai arabus gsdina skraidydami moderniomis Spitfire, Mosquito, Messerschmitt

mašinomis, kartais nuo karto pasirodo net skraidančių super-tvrtoviu.

Tą stebuklą padarė didžiausia žmonijos istorijoje kontrabandos organizacija, veikianti masoniniu principu ir pasauliniu mastu. Tatai

„Le Monde“ laikraštį konstatuoja vienas buvęs Izraelio armijos lavarkymą paskelbti visuomenės žiniui.

Toji organizacija vadinasi Izraeli Airttransport Command (trumpai ATC), kuriai vadovauja vienas praeitame kare išgarsėjęs amerikiečių laivyno lakūnas. Tos organizacijos žinioje yra visas tinklas bazių, kurių vardai maskuoti, pav. Zatec (Čekoslovakijoje) vadinamas Zebra, Krusevo (Jugoslavijoje) — Alabama, Odesa (Rusijoje) ir t. t.

Daugiausia lėktuvų Izraelio agentai supirko Prancūzijoje iš JAV karo meto išteklų, bet daug buvo nupirkti patoj Amerikoje — tariamai didžiosios tarptautinės oro linijos. Tačiau pats pagrindinis karo medžiagų tiekėjas Izraeliui yra Čekoslovakija. Tiesą pasakius, iš pradžių Škodos fabrikai vienodai aprūpindavo ir žydus, ir arabus, tačiau po komunistų perverimo praeitą pavasarį Maskva įsakė ginklų testatyti žydams. „Kasdien ATC iš Čekoslovakijos gabena į Izraelį Messerschmitt lėktuvus, bombas, municiją, visokią lengvąją karo medžiagą“, liudija buvęs Izraelio lakūnas prancūzų laikrašty.

ATC personalą sudaro amerikiečiai, rusai, švedai, pietų afrikiečiai, net keli britai ir prancūzai. Lakūnus Izraelis prisivilioja doleriais. Išvykdamas į Palestina, kiekvienas savanoris gauna 1000 dolerių, nuvykęs į Tel Avivą 275 dolerius.

I pietus nuo Romos, Italijoje, yra Izraelio aviacijos mokykla, kurios viršininkas yra vienas JAV pulkininkas. Iš čia lakūnai siunčiami arba į Čekoslovakiją, kur jie atlieka pratimus su Messerschmitt tipo naikintuvais, arba į Rusiją, kur skraido sprausminiais lėktuvais, arba į Palestina, kur sodinami ir bombonešius ir siunčiami arabų terorizoti.

Maža kas turi taip puikiai suorganizuotą saugumą policiją kaip Izraelis, sako „Le Monde“ pranešėjas. Čia surankioti tūzai iš britų Intelligence Service, buvusio nacių Gestapo, dabartinio sovietų MVD, — įstaigų, kuriose (ypač pastarojoje) žydai buvo gausiai atstovaujami. Pats viršininkas esąs čekistas iš Rusijos, kurį vadina Benjaminu vardu. Benjaminui be kitko pavesta prižiūrėti Jungtinių Tautų priežiūros komisiją, kad ji nepamatytų, ko nereikia. Jo pavaduotoja esanti jauna žydė, kurios pareiga yra teikti klaidingas žinias Jungtinių Tautų stebėtojams.

Patikrintomis žiniomis, Izraelis yra daugiau kaip 300 sovietų stebėtojų ir ekspertų. Panašu į tiesą, kad sovietai „paskolino“ Izraeliui vieną vokiečių generolą, kuris puikiai pravedė visiškai nelauktą arabų apsupimą. Kai kuriuose žydų daliniuose yra sovietų karininkų, kurie veikia kaip patarėjai. Manoma, kad ne keno kito, o sovietų įkvėpti žydai ketina steigti aviacijos bazes Nebebo tyruose, — toje raktinėje srityje naftos rątoje, prie Suezio kanalo erdvei apvaldyti. Nenustatoma, kad žydų ir arabų konfliktas nėra vien naminis semitinių brolių reikalas.

A. TAMOŠAITIENĖ SU SAVO MOKINIMIS KANADOJE AUDŽIA LIETUVIŲ TAUTINIUS DRABUŽIUS
Žinoma lietuvių tautinių kostiumų ir kilimų audėja Anastazija Tamošaitienė, nuvykusi į Kanadą, suorganizavo studiją, kuri šiuo metu lanko apie 25 lietuviškas. Praėjusių metų gruodžio 5 d. Montrealy š. A. Tamošaitienės studija surengė savo darbų parodą, kurią atidarė Kanados rankdarbių gildijos pirmininkė Miss Lighthall. Paroda taip pat aprašė Kanados laikraščiai, liūdami fotografijas iš studijos darbo. Laikraštis „The Ensign“ išrenkiamas str. „DP rankdarbių grupė prisidėjo prie Kanados kultūros praturtinimo“ rašo: „Mūsų kraštas, kuris sudarė galimybę apsigyventi Europos išvietintiems asmenims, mato, kad naujieji piliečiai gali duoti daugiau, negu tik žmogaus darbo jėgą. Dėl to, kad senesnių kraštų kultūra, įleisdama šaknis, praturtina bei papildo geriausias Kanados gyvenimo elementus, lietuvių grupės sukuria Montrealy rankdarbių parodą labai patraukė visuomenės. Vietiniams gyventojams, kurie didžiuojasi prancūziškosios Kanados savitu liaudies menu, kuris iš visos dominijos pasireiškia tik Quebeco provincijoje, naujos kultūros pademonstravimas buvo įdomus. Meniškas ir spalvingumas buvo komentuojami su susidomėjimu. O sumanymas ir kantrybė lietuvių tarnaitių ir įmonių darbininkų buvo labai įvertintas.“

HESSENO MAŽEJA DP SKAIČIUS

Wiesbaden. Hesseno DP skaičius kas mėnuo mažėja, pareiškė Hesseno karinės valdžios Hesseno viešosios gerovės dir. Francis E. Sheehan. Tik per gruodžio mėn. DP skaičius sumažėjo 1520 asmenimis.

Daugiau negu pusė iš 1015 DP, kurie savo emigracinius reikalus tvarkė per Butzbacho IRO emigracinę stovyklą, išvyko į Kanadą, 213 į Australiją, 133 į Belgiją, 116 į Maroką, 30 į Turkiją, 26 į Prancūziją, 11 į JAV ir 7 į Angliją.

Iš 39.910 DP, kuriuos šiuo metu globoja IRO Hesseno krašte, beveik pusė yra apgyvendinti Kaselio rajone, daugiau negu 10.000 Frankfurto apygardoje, apie 6000 Fuldos apylinkėse ir 3767 Bensheime.

Dar apie 27.244 nevokiečiai gyvena Hesseno privačiami ūky ir 15.209 DP dirba darbo kuopose.

„Tu nesupranti, kaip kėncia nekalti žmonės!“

Taip barė jauna vokiečių savo 19 metų brėlį. Ji grįžo 1948 metų spalio mėnesį iš Lietuvos su 3.500 vokiečių transportu, kurie elgetavo Lietuvą. Tai ne pirmas toks vokiečių elgetų transportas iš Lietuvos. Ji tvirtino: „Tūkstančiai vokiečių turi būt dėkingi lietuviams už išgelbėjimą gyvybės“.

Kaip ji pateko Lietuvon? Si moteris kilusi iš vakarų Vokietijos. Ištekėjusi Karaliaučiuje. 1945 metais Karaliaučiuje kritus, visi jo gyventojai kentė neapsakomą bolševikų siaubą. Likę gyvi žmonės buvo varomi į nelaisvę per lavonų krūvas. Kas pakliuvo, kariai ar civiliai, vaikai ar seneliai, visi buvo varomi šimtus kilometrų į koncentracijos stovyklas. Tokiu būdu ir minioji pasakotoja pateko Rusijon. Ji laukė kūdiko. Pagimdžius buvo paleista namo. Transportas su belaisviais važiuo į Frankfurtą prie Oderio. Jai pavyko išsprukti Karaliaučiuje. Tikėjosi ką nors rasti. Jos laimė! Susitiko savo vyrą, neseniai paleistą iš nelaisvės. Jis buvo taip iškankintas, kad vos pajėgė. Nei namų nei pažįstamų Karaliaučiuje nerado. Absoliučiai jokios galimybės gyventi Karaliaučiuje nebuvo. Sužinoję, kad Lietuvoje galima gauti maisto ir lietuviai galėsingos širdies, su kūdikiu ir vyru vargais negalais, slapstydami prekiniuose vagonuose, pateko į Kauną. Čia pragyveno šešias dienas.

Kaunas mažai nukentėjęs nuo karo. Gatvės maišosi rusiškai ir lietuviškai milicija. Lietuviai milicininkai jauni pusberniai. Kaune buvo sunku išlaikyti. Bandė apsigyventi Marijampolėje bei apylinkėse. Tenai dažni ir smarki partizanų su komunistais su-

sirėmimai įvarė daug baimės. Metėsi į Šiaulių miestą bei jo apylinkes. Čia irgi partizanų gausmas ir žiuri milicija neleido ilgai svečiuotis. Mėgiamausia jų vieta buvo Dubysos pakrantės, gražieji jos miškai ir Kėdainių

BALF-o atstovo J. Valaičio išleistuvės New-Yorko uoste. Stovi iš kairės i dešinę: BALF-o pirm. kun. dr. J. Komčius, O. Valaitienė, J. Valaitis ir NCWC lietuvių skryliaus vedėjas ir BALF-o direktorius J. B. Laučka

apylinkės. Nors ir čia milicija persekiojo, bet geresnės buvo pragyvenimo sąlygos. Partizanai vokiečiams elgetoms nuolaidūs.

Taip viešojo Lietuvoje metus ir keturis mėnesius. Dirbo pas ūkininkus arba susimėsdavo vo-

kiečių būrys į nelaimingų išvežtųjų ūkius, kurių dauguma tušti, aplėsti griūva. Milicija, užtikusi „naujus gyventojus“, pasiūsdavo prie sunkių darbų arba grąžindavo į Rytprūsius. Kadangi iš ten vėl grįžta, pradėjo vežti Vokietijon ir rusų zoną. Pasakotoja mano, kad tie 3.500 vokiečių yra paskutiniai iš Lietuvos. Ji kalba lietuviškai, o mergaitė dar nemokanti gerai vokiškai, mėgstanti tik lietuviškai kalbėti. Pasakotoja mielai grįžti Lietuvon. Argumentuoja, kad čia, savo tėvynėje, tarp savųjų neranda pagalbos. Lietuviai, patys neturėdami, paskutinių kasiu dalinasi su vargšais. Kada juos surinko vežti, lietuviai jiems nešė duonos ir lašinių. Vėrė atsisveikdami. Visi manė, kad vėl ne Vokietijon, bet Sibiran. Vežė užkaluose gyvulinuose vagonuose. Per tris savaites jokio aprūpinimo nedavė. Vežė žiauriai kaip gyvulius.

Kaip atrodė mūsų kėnciančioji tėvynė? Pasakotoja kalbėjo nervingai. Be galo daug vargo, skurdo ir skausmo. Ūkiai nuo 30 ha. be savininkų. Vieni stovi tušti ir griūva, kituose kalchozi arba sovchozai. Savininkų dauguma išvežta arba miškuose su partizanais. Taip pat ir inteligentai išvežti arba miškuose. Partizanų daug. Partizanai kovoją prieš komunistų žiaurą savivalimą ir ūkių kolektivizaciją. Mirtis tam, kuris vers rasytis į kolchozus arba savanorių rasytis.

Miškai sparčiai kertami ir vežami į Rusiją. Ūkininkai apdėti nepakeliamais mokesčiais ir pyliavomis. Už mažą trūkumą tremiami Sibiran. Ūkininkai dirba dieną ir naktį. „Mes vokiečiai nepajėgiame tiek dirbti, kiek lietuviai dirba. Vienas lietuvis padirba kiek 20 vokiečių“, tokiais žodžiais vokiečiai garsino lietuvių darbštumą, ironiškai žvelgdama į bendrakeleivius vokiečius. Ūkininkai viską turi pasigaminti namuose. Tik tabakas ir degtinė gaunami laisvai. Kita visa reikia koterleimis gauti, o kas ne komunistas, koterliu negauna. Mokesčiai, pyliaivos, taip ūkininkai smaigia, kad dieną ir naktį dirbdamas vis tiek žiauriai skurstas. Tačiau duonos, lašinių ir kiaušinių elgetaujantieji gaudavo. „Patys nevalgo, o mums duodavo.“ Mielai prisimena 1947 metų kūčias ir Kalėdas. Lietuvių vaišinėjimas ir pamaldumas pasakotojai paliko gilią įspūdį.

Į bažnyčią draudžia eiti, bet žmonės eina. Labai daug elgetų, ypač iš Rusijos. Ūkininkai jų nemėgsta, partizanai nepakenčia. Vokiečiai pasitikėdavo. „Kur melsi, vis klausia, ar greit bus karas.“ Visi laukia pasikeitimo. Dieną ir naktį žmonės kėncia baimę. Kariuomenės labai daug.

Ziauriausias dalykas, ką ji matė, tai buvo 1948 metų liepos mėnesį masinis lietuvių vežimas. Anksti rytą NKVD apsupo ūkius ir grūdų žmones į mašinas. Vežė ūkininkus, kurie turėjo nemažiau kaip 30 ha. Vežė partizanų gimines ir šeimas tų, kurie išbėgo vakarų Vokietijon. Žmonės klykė ir alpo. Moterys ir naujagimiai mirė sugrūsti į vagonus. Šiai žiauriai sceną dar labiau skaudino komunistai, palėdėdami su orkestru.

Kultūriniam gyvenimui — kaip bibliotekos, sporto aikščių įrengimai — vakarų ruošimui ir pan. jokios oficialios paramos nesulaukta. Dėl to daugelis laiką leidžia savaip, kartais ir nederamai. Ir kas čia kaltas: aplinkybės, gal valios stoka... gal tie, kuriems yra pareiga šiais žmonėmis rūpintis? — Sunku sužinoti.

Taip ir leidžiama dienos svetur. Dienos pilkos, rytojus neaiškūs. Tik viltis sugrįžti Tėvynėn duoda ties pabaigos. Tada atgal Vokietijon ir jėgos gyventi.“

Popiežiaus Pijaus XII malda Šventiesiems Metams

Visagalys ir Amžinasis Dieve, visa savo siela mes dėkome Tau už didelę Šventųjų Metų dovaną.

O dangaus Tėve, kurs visa matal, kurs tyrinėji ir valdai žmonių širdis, padaryk jas, šiuo malonių ir išganymo metu, klusnias savo Sūnaus balsui.

Tebūna Šventieji Metai visiems apsiplavimo ir šventėjimo, vidaus gyvenimo ir atsilavinimo metai, metai didelio grėžimos ir didelio dovanojimo.

Tiems, kurie kėncia persekiojimą už tikėjimą, duok savo stiprybės dvasią, kad jie būtų neturimai sujungti su Kristumi ir jo Eklezija.

Globok, o Viešpatie savo Sūnaus Vietininką čia žemėje, Vyskupus, kunigus, vienuolius, vienuoles, tikinčiuosius. Padaryk, kad visi, kunigai ir pasauliečiai, jaunuoliai, suaugusieji ir seni, būdami glaudžioje dvasios ir širdies vienybėje, sudarytų nepajudinamą uolą, prieš kurią sulūžtų Tavo priešų siautimas.

Tegul Tavo malonė sužadina visuose žmonėse meilę tokiai daugybei nelaimingųjų, kuriuos neturtas ir skurdas nuveda į žmonių nevertas gyvenimo sąlygas.

Sielose tų, kurie vadina Tave Tėvo vardu, pagyvink alkį ir troškimą visuomeninio teisingumo ir broliškos meilės darbuose ir tiesoje.

Duok, Viešpatie, taiką mūsų metui, taiką sieloms, taiką šeimoms, taiką tėvynei, taiką tautose. Tegul suraminimo ir sutaikymo vaivorykštė savo skaisčios šviesos lanku apriečia žemę, pašventintą Tavo dieviškojo Sūnaus gyvenimu ir kančia.

Visokio suraminimo Dieve! Gili yra mūsų nelaimė, sunkūs yra mūsų musikalimai, nesuskaitomi mūsų reikalai, bet dar didesnis yra mūsų pasitikėjimas Tavimi!

Jausdami mūsų nevartumą, mes dedame visą mūsų likimą kaip sūnūs į Tavo rankas, sujungdami mūsų silpnas maldas su užtarymu ir nuopelnais Garbingiausios Panos Marijos ir visų Šventųjų.

Duok ligoniams kantrumą ir sveikatą, mergaitėms skaistumą, jaunuoliams tikėjimą stiprybę, šeimų tėvams palaimą ir šeimos židinio šventumą, motinoms jų auklėjamojo pasaulimo įvykdymą, našlaičiams meilėną globą, tremtiniams ir belaisviams jų tėvynę, visiems savo malonę kaip paruošimą ir kaip amžinos laimės danguje laidą. Amen!

Pasakotoja kartojė savo broliui: „Tu nesupranti, kaip kėncia nekalti žmonės. Aš tai sakiau pirmajam valdininkui, patekus į laisvę, aš nerimau ir toliau! Jos teigimu, praeitį metų liepos mėnesį išvežta apie 70.000. Partizanai kai kuriuos esalonus stengėsi sutrukdėti.“

Reikėjo pertraukti pasikalbėjimą, nes už kelių minučių mūsų traukiniai ėjo priešingomis kryptimis. Pasakotoja buvo labai patenkinta sutikus lietuvi. Ji pasigyrė dar kartą Lietuvoje pagyventi. O jei galimybė būtų, negalėsianti net savo gyvybės gelbėti nekaltiems žmonėms.

Pr. P.

Sao Paulo veikia tik dvi lietuvių mokyklos

Brazilijos lietuvių laikraštis „Zinios“ Nr. 78 rašo apie gruodžio 15 d. įvykusį Lietuvos Sąjungos Brazilijoje metinį susirinkimą, kuriame tedalyvavę tik 17 narių.

Pirm. Al Bagdonas pranešė, kad LSB Valdyba pardavė Parque das Nações buvusius Maironio mokyklos rūmus, nes jie būvę tokioje tiesinėje ir jų naudojimo padėtyje, kad buvęs pavojus jiems sunykti be naudos. Už juos esą gauta 50.000 krucelų, kurie laikomi banke. Juos norima panaudoti tik naujų LSB nuosavybių įgijimui arba jau turimų reformavimui, pritaikant praktiškiems reikalsams.

Toliau iš pranešimo paaiškėjo, kad šiemet Sao Paulyje veikė dvi LSB išlaikomoms braziliskoms mokykloms — Mocoocoje ir Vila Anastacio. Trečiosios Mokyklos rūmai, Vila Bela lietuviams pastatytoji mokykla, buvo išnuomoti. Lietuvių kalbos pamokos Vila Anastacio yra nuo balandžio mėnesio vidurio, o Mocoocoje nuo rugsėjo pabaigos. Esą daromi žygiai užregistruoti LSB įstaigoje vadinaamoje Departamento de Assistencia Social, kad ir LSB jos išlaikomoms mokykloms galėtų gauti valdžios apmokamus mokytojus, socialę paramą ir labdaringosios švietimo bei kultūros organizacijoms teikiamą palengvinimą.

V. GRYBAUSKAS IŠVYKO PRANCŪZIJON

Kaip patirta, žymūs mūsų krepšininkas Vyt. Grybauskas š. m. sausio 23 d. išvyko Prancūzijon. Jis yra pakviestas į Mulhousą, kuriose treniruos vietos krepšinio ekipą l'Esperance ir su ja seniau atvykusių ten mūsų krepšininku Biručiu žais už vietos klubą. D.

J. Gaidžio surengtų fotografijos kursų kursantai Eichstättė-Resdorfe

Raudonieji patriotai kelia baime Kremliui

SOVIETŲ PAVERGTO TAUTOS KRATOSI INTERNACIONALINIO KOMUNIZMO

S. GEDMINAS

Savo duotame interview „US News & World Report“ žurnalui vienas iš vadovaujančių Amerikos užsienio politikų John Foster Dulles į klausimą, ar JAV savo vedama politika nesukelia sovietų vadams baimės ir tuo neblogina šių valstybių santykių, atsakė: „Mūsų politikoje yra tam tikrų aspektų, kurie patarnauja Sovietų propagandai. Bet aš manau, kad sovietų vadai nėra ryžtingai užsimoję ieškoti geresnių santykių su JAV.“ „Yra faktas, kad ne tik Sovietų Sąjungos, bet ir kitų komunistų kontroliuojamų valstybių vadai visą dėmesį yra nukreipę į tuos reikinius, kurie priverčia juos labiau susikcentruoti, atliekant savo vidaus uždavinius ir užleisti užsienio bei komunizmo išplėtimo reikalus. Ypatingai tokie sateliniai kraštai kaip Jugoslavija, Čekoslovakija ir Lenkija, labai nori turėti geresnį ekonominį santykį su Vakarais, kad galėtų gauti tų prekių, kurių jiems negali patiekti Rusija.“

Toliau savo atsakymuose Amerikos politikas nurodo, kad Vakarų Europa, nors ir ne tokiu tempu, koku reikėtų, ginkluojasi, bet šiuo metu esanti pakankamai pajėgi komunizmo plėtimui Europoje bent trejiems metams suilaikyti. John Foster Dulles, sugrįžęs iš kelionės po Europą, rašo, kad Vakarų Europos tautos dar tebesijaučia „nuogos“ ir labai baiminasi Raudonosios armijos atžyglavimo. Jis pats tuo netikis. Bet tautos, kurios tiesioginiai ant savo kailio patiriančios Rusijos įtaką, esančios „labai įbaugintos dažniausiai todėl, kad tų kraštų komunistų vadai pranašauja, jog tai gali įvykti.“

Gal tai ir įvyktų greičiau, negu daugelis politikų mano, jei ne visi tie reikiniai, kurie internacionalinį komunizmą nori pakeisti tautiniu.

Iš atsakingų asmenų gauti pranešimai, rašo, „C. Maily Mail“, Vakarų saugumo įstaigose rodo, kad Lenkijos bei Čekoslovakijos komunistų vadai gavo įsakymus „sutrypti“ „nacionalinius judėjimus“ ir „antisovietines manifestacijas“. Panašų įsakymą gavę ir Vokietijos rusų zonos komunistų vadai.

„New York Herald Tribune“ savo sausio mėn 25 d. numery rašo, kad ir Vakarų Vokietijos komunistai toliau daugiau užkenc-

tuosią „vokiškąjį komunizmą“ ir jam duosią daugiau kryžiuočių ordeno anspalvį bei rūpinsiasi vietiniais vidaus reikalais.

Maskvos akimis žiūrint „tautinis komunizmas“, kuris išsivystė Jugoslavijoje, esąs šlykštus Kremliaus įžaidimas, rašo C.D.M. Berlyno korespondentas Ernest Leiser. Ši komunizmo forma, kaip žinome, atsisako nuo išgarsintų principų, kad Sovietų Sąjungos suklestėjimas turis būti kiekvieno gero komunisto pirmasis tikslas ir, kad nuo to išsivystymo priklausysia ir Rusijos „vaikų“ gerovė. Jugoslavijos komunizmas, anot titininkų, turis grįstis jugoslavų tautos charakteriu.

Maršalas Tito' rašė Stalinui: „Mes mokomės ir kaip pavyzdį paėmėm sovietų sistemą, bet socializmo išsivystymas eina kiek kitokiomis formomis.“

„Tarptautinis komunizmas“ betgi reikalauja akiai sekti Kremliaus užgaudas. Tito buvo vienas iš pirmųjų ištikimųjų Stalino pasekėjų sulaužęs šį Maskvos diktatą.

Pagal gautas informacijas Berlyne, Lenkijoje vis labiau pasireiškia rezistencinis judėjimas, kurio

tikslas kuo greičiau atsikratyti sovietų jungo. Rezistencinis elementas stengiasi kuo daugiausiai įsilieti į komunistų partiją. Panašūs reiškiniai vyksta ir Čekoslovakijoje, tik ne tokioje aštrioje formoje kaip Lenkijoje, nes kaip „Daily Mail“ rašo, ten esą „tradiciniai mažiau antirusiško sentimentų negu Lenkijoje ir todėl, kad Čekoslovakai vėliau pateko į so vietų kaimenę ir teturėję mažiau laiko pažūrėti, kaip rusų direktivos veikia į jų kasdieninį gyvenimą“. Čekoslovakijos komunistų vadai įsakę savo patikimiausiems padėjėjams „išrauti“ bet kokias pastangas mėginti kritikuoti Sovietų Sąjungą arba leisti Čekoslovakijoje išsivystyti nacional-socialistinio pobūdžio socializmui. Bet kad ir Čekoslovakijoje šis tautinio-patrijotinio komunizmo judėjimas yra plačiai išsiplėtęs rodo paskutiniai suėmimai, padaryti neva perversmo rengėjų uždanga ir sąskaita.

Bet antisovietinė agitacija ir „pragaistingos tendencijos“ stipriausiai pasireiškia Rytų Vokietijoje. Šis reikalas jau ne kartą buvęs svarstytas ir pacioje Maskvoje. Vietiniai Vokietijos komu-

VIENTATVĖJE

B. RUTKŪNAS

Kas mane išgelbės iš didžių kančių — žemėje bekrastį ilgesį kentiū. Vakar juokės saulė, šlandie jau tamsu — amžinai aš vienas, vienišas esu.

Zėri ryto rąsas, šlamstą kadugiai, baldami linguoja ant kalnų rugiai: žada žemei derlių, džiaugsmo dovanų, su lazda keleivio prie tavęs einu.

Būki vainikuota, būki mylima, motin mano žeme, žiedus keldama — tavo veidas spindi meile ir viltim, aš sūnus tavasis kelsiuos su tavim.

nistų vadai yra pabrėžę, kad „negali būti specialaus Vokiškojo socializmo“, „mes savo dviejų metų planą turime įvykdyti griežtai prisilaikydami Markso-Lenino linijos“. Norėdami pašalinti šiuos nepageidaujamus elementus, Rytų Vokietijos komunistų vadai gavo įsakymą apvalyti komunistų vadovaujamą Socialistų Vienybės partiją.

Dabartinis Vokietijos komunistų vadus Walter Ulbrecht oficialiame sovietų laikrašty *Tagliche Rundschau* rašo: „Vienas iš esminių faktorių, norint pakelti mūsų partijos ideologinį standumą, yra partijos narių auklėjimas pagal griežtas tarptautines lini-

jas. Atsiminkime, kad Sovietų armijos nugalėjo fašizmą ne vien dėl to, kad išvaduoti demokratinį pasaulį, bet jos taip pat atidarė kelius į pažangą...“. „Tuo gali įsitikinti tikrai dirbančios klasės, kad mūsų žmonių demokratija tarnauja mūsų kovos interesams už Vokietijos vienybę ir pilną su demokratiniu.“

„Daily Mail“ čia priduria: „Ką ponas Ulbrecht sakė viešai, Lenkijos ir Čekoslovakijos komunistų partijos vadams tėra galima daugiau privačiai griežčiau pakalbėti jų kraštų komunistų tarybose. Yra įsakyta, kad Rusija turi būti vėl pastatyta ir įsodinta į tą patį balną, iš kurio buvo šiuose mėnesiuose išmesta.“

DINGO 40 ESTŲ

Pereitą vasarą 40 estų motorinių laivų „Billy“ išvyko iš Geteborgo uosto Švedijoje, su tikslu pasiekti JAV. Paskutinės žinios apie juos gautos maždaug po mėnesio po išvykimo iš Portugalijos pakrantės. Manoma, kad juos okeane bus užtikusi audra ir visi bus žuvę. Tačiau yra ir kitų nuomonių. Turimomis žiniomis, Skagerake juos susitikęs vienas rusų laivas, plaukias į Geteborgą. Tas priplaukęs prie „Billy“ per 100 metrų ir pareiškęs didelį susidomėjimą šiuo emigrantų laivėliu. „Billy“, gero vėjo dėka, pavykę pasisalinėti. Portugalijos pakrantėje „Billy“ susitikęs kitą estų laivą, ir abu kartu pasileidę okean. Dabar emigrantai, plaukę antruoju laivu, kuris laimingai pasiekęs JAV, rašo, kad netoli Portugalijos jie susitikę kitą rusų laivą. Kadangi „Billy“ negalėjęs taip greit plaukti, kaip jie, tai jiems pavykę pabėgti, tačiau kas atsitiko su „Billy“ ir jų tautiečiais, jie nežina.

LLV/SB

P. KIAULĖNAS

Peisažas prie Lisabonos

PUŠIS

40

Pernakvoti daug kur buvo galima. Galėjom nueiti į Naviko pirtelę arba į Valentino jaują. Pirtelė stovėjo prie upelio visiškai netoli miško, o jauja krūmučiuose toli nuo triobų, bet mes tebebuvoime išgąsdinti rytmetinio gaudymo ir verčiau apsisprendėme miegoti čia pat.

Tėvas nuedamas nusivilkio milinį ir paliko man. Jis pažadėjo rytą vėl užėiti.

Naktis buvo tamsi ir tyli. Pasilikę tylėjom ir klausėm tėvo žingsnių, garsiai nutreškiančių per sausulius žemę. Vėl prasigiedrino. Pro medžių šakas mirgėjo žvaigždės ir jokios kitos šviesos čia nebuvo. Nebuvo tos šviesos ir širys.

Kad nereikėtų gulti tiesiai ant sausulios žemės, pasilažėm eglšakių, susimetėm po tankiom eglutėm ir taisėmės gulti.

— Kaip tau koja? — paklausiau.
— Nežinau. Truputį dega, — atsakė.
— Se milinė. Susisuk, — pasakiau numesdamas tėvo milinę.

Bet Palys nesisuko. Jis pasiūlė nusivilkti kailinius, vienus pasitiesti, kitais užsikloti, o milinė kojas abiem susisukti.

Sugulėm. Po eglutėm buvo nepaprastai tamsu ir nebuvo matyti nė menkiausių žvaigždėlių. Buvau pavargęs, bet užmigti negalėjau. Jutau, kad nemiega ir Palys. Valandėlę

gulėdavo ramiai, atsargiai atsargiai pajudindavo koją ir vėl nurimdavo.

— Skauda? — paklausiau.

— Ne. Tik taip nepatogu.

Ir patylėjęs pridėjo:

— Ką tu galvoji?

Apie ką? — paklausiau. Aš nesupratau, apie ką jis kalbėjo: apie koją, ar apie mūsų nelaimę.

— Kada tas viskas pasibaigs?

— Kad dar neprasidėjo, — trumpai pasakiau.

— Tu nesijuok. Pradžios užtenka, bet kada bus galas.

Visa amžių miške neišslopstysim.

— Karas amžinai nebus. Pasibaigs ir sugrįšim, — atsakiau.

— Jis tai pasibaigs, bet vokiečiai ar po karo išeis... Jeigu jie nebeįeis, negalėsime ir miško išeiti nė mes.

Valandėlę pagalvojau paskum pasakiau.

— Tada išeisim į Ameriką.

Iš mūsų prieš ką tik daug buvo tenai išėjusių, kad aš nė pagalvoti nepagalvojau, jog po karo to nebūtų galima padaryti.

Ilgai gulėjom tylėdami. Gulėjau aukščiau ir žiūrėjau į tamsą. Nieko nebuvo matyti. Nė jokios švieselės. Toli sulojo lapė ir vėl nutilo. Medžių viršūnėmis nušlėmėjo vėjelis.

— O aš galvoju kitaip, — staiga vėl prašneko Palys. — Vargus vargus vieną rytą reikės nueiti į žandarmeriją ir pasiduoti.

— To nesulauks, — atsiliepiau.

— Gal ir ne. Per vasarą nesulauks, bet ką darysim žiemą?

Tas buvo labai toli, ir aš vėl nieko nesakiau, bet Palys norėjo šnekėti.

— Tau gal ir bėgti nebuvo ko. Tu tik liudininkas. Ne tu mušei, tėve mušė. Jeigu ir nueitum, gal nieko neatstiktų, bet kas bus man? Jeigu jau suuoštinėjo, manęs taip lengvai nebeplikis.

Jis buvo visiškai nusiminęs.

Užmigau tik apie rytmetį. Kai pabudau — brėško. Šaltai lašai nukrito ant veido ir apbudau. Lijo. Palys miegojo. Jis buvo užsiklojęs galvą ir nejuoto, kaip vandens lašai sunkiasi per eglučių šakas ir krinta ant kailinių. Užsiklojau veidą ir aš, ir taip pasidarė begalo liūdna ir bangu, lyg kiekvieną akimirksnį išgirsi ateinant žandarą, o jei užmigs, tai, pramerkęs akis, pamatysi jį prieišalsi stovintį.

Nebegalėjau užmigti ir galėjau, kad nepaprašau atnešti šautuvą. Kai turėsi su kuo gintis, rodos, ir mirti nebėbūtų taip bangu. O be ginklo ir mirti nenumirsi: ateis, pasims ir nusivarys.

Begalvodamas buvau prisnūdęs zuikio miegu ir pašokau nuo žingsnių. Pašoko ir Palys. Pro šlapias eglučių šakas prasiskverbė tėvas ir brolis. Brolis turėjo rankoj kastuvą, lyg būtų pasirėngęs į duobklausius.

— Nesušalot? — pasakė tėvas.

Palys nusijuokė ir plačiai nusiziovavo.

— Išmiegjom kaip užkrosny, — pasakė.

Kai kalbėjo, nei praeitos nakties liūdnumo, nei susirūpinimo nebuvo galima justi.

— O mums miegoti nedavė, — pasakė tėvas. — Naktį buvo ir pas jus ir pas mus. Kai tik sugulėm, tuoj ir atsi-beldė, o paskum visą naktį apie trobas išslampinėjo. Ryta už jaujos radom ištryptą — arkliai buvo pririšti. Kam daugiau — saugojo.

Tapytojas-architektas Petras Kiaulėnas

VACLOVAS RATAS

Giliai įrašytas istorijos lapuose Lietuvos vardas, tačiau ką sugėba lietuvis dailininkas, pasaulis pamatė vos prieš kelias dešimtis metų. M. K. Ciurlionis buvo pirmoji ryški asmenybė, kuria susidomėjo bei įvertino tiek Rytai tiek Vakarai. Jis pirmas plačiai atidarė duris lietuviai dailininkui ir užsienį. Šiandien džiaugiamės, matydami lietuvių kūrybą tarptautinėse meno parodose įvertintą aukščiausio laipsnio prizais ir susilaukusią geriausių atsiliepimų iš žinomų meno kritikų. Gyvendami tremty, stovyklose ir negalėdami pilnai naudotis laisvojo žmogaus teisėmis, gėrimės sužinoję, kad kūrybingas lietuvis dailininkas yra kitų įvertintas. Jam pripažįstama lygi teisė su visų laisvųjų tautų dailininkais atstoti tarptautinėje meno arenoje, kur jis pasirodo tvirtas ir pajėgus.

Vienas iš tokių yra dailininkas-architektas Petras Kiaulėnas, kuris sausio mėn. atšvenė savo 40 metų amžiaus sukaktį, o ta proga „Patria“ išleido ir jo monografiją.

Petras Kiaulėnas gimė 1909. I. 10 Naniškių km., Pandelio vals., Rokiško aps. 1934 m. baigė Kauno meno mokyklą, gaudamas už tapybą pirmąją premiją. Tuo metu suaugęs parodoje debutantas pasirodė esąs labai produktingas, ir jo kūrinių užėmė net atskirą katalpą. Čia jo peizažai buvo pilkos minorinės spalvų gamos, o figūrinių kompozicijose jautėsi daug vidinės jėgos. Tolimesnės studijos Kiaulėnas išvyko į Italiją ir 1936 m. baigė Romos Karališkąją Meno Akademiją licencijato laipsniu. Šių studijų metu tarptojai labai sudomino Italų renesanso tapybos meistrai, kas jo tolimesnei kūrybai turėjo didelę reikšmę. Kiaulėnas jautriai išgyvena matomą aplinką, tačiau ji jo nepaverčia, kaip kad daugeli kitų, todėl ir jo „aš“ neišblunka.

Baigęs studijas Romoje, tapytojas grįžta poilsui į Lietuvą. Kai teko su juo susitikti, pastebėjau veide susimąstymą. Išsišnekejome, ir sužinojau nelauktą staigmeną: jis esąs susirūpinęs lietuviškosios architektūros ateitimi ir yra nutaręs pradėti ją studijuoti. Buvau labai nustebintas ir prisipažinusi suabejojau, ar šis talentingas tapytojas turės kantrybės savo naują sumanymą įgyvendinti.

Kiaulėnas išvyko į Paryžių ir 1940 m. baigė urbanizmo institutą prie Sorbonos universiteto. (Institut d'Urbanisme de l'Université de Paris), o 1942 m. baigia Ecole Nationale Supérieure des Arts Décoratifs ir gauna prancūzų vastybės architekto diplomą. 1945 m. jam prašant, Prancūzų švietimo ir užsienio reikalų ministerių nutarimu suteikta teisė praktikuoti architekto profesiją Prancūzijoje (tokiomis pat teisėmis kaip ir prancūzų piliečiams) ir Kiaulėnas čia buvo atidaręs savo įstaigą.

Gyvendamas Paryžiuje, Kiaulėnas buvo surengęs tris savo tapybos kūrinių parodas: 1944 m. kartu su kitais dailininkais Visconti galerijoje, 1945 m. savo studijoje ir 1946 m. Charolin galerijoje. Jo

tapyba plačiai žinomų prancūzų meno kritikų, k. a. M. Cherer, D. Canivet ir k., buvo aukštai įvertinta ir sugretinta su pasaulinio garso prancūzų koloristais.

1945 m. P. Kiaulėnas buvo priimtas nariu į prancūzų „L'Ordre des Architectes“ ir 1948 m. pakviestas nariu į Lietuvių Dailės Institutą, kurio šandien yra įgaliotiniu USA, kur prieš porą metų yra nuvykęs ir perkėles savo architektūros įstaigą. Kiaulėno projektai yra pravesta eilė statybų Chicagoje, Floridoje ir kitur.

Jis nuolat siejosi Vokietijoje vangstančių dailininkų būkle ir visokiems įmanomiems būdais jiems padeda, tam skirdamas daug laiko ir energijos.

Impresionizmas dailėje ir literatūroje

LDI PIRMADIENIO DISKUSIJOS MENO IR KULTŪROS KLAUSIMAIS

J. AKSTINAS

Šiam pirmadienioi pirmininkauja prof. Raulinaitis ir kviečia H. Nagį skaityti apie impresionizmą dailėje ir literatūroje.

Meninių sąjūdžių esmės, pastebėjo referentas, reikia ieškoti kūrinio vidinėje būsenoje. Kūrėjo, gliausiai savo laikotarpį išgyvenančio žmogaus, laikysena pagrindinių žmoniškų situacijų atžvilgiu ir jo santykiavimas su išorine tikrove susumuoja visą to laikotarpio žmogaus pasaulėžiūrą. Savo laikotarpio dvasios ir siekimų kūrėjas tačiau neslepia savy, bet savo kūrybinėmis priemonėmis apreiškia savąjį ir ateinančioms kartoms. Jo išreiškimo stilius yra todėl konsekvenciškai išaugęs iš jo vidinės laikysenos. Taip žvelgiant, impresionizmas yra buvęs konsekvenciškai užbaigtas pozityvistinio, išorinė tikrovei atsidavusio ir ja tikėjusio, laiko stilius. Jis buvo paskutinis visatos harmonijon pasinėrusio ir pojičiais pasiekiamos tikrovės apviltojo žmogaus riksmas ir mostas. Savo gelmėje impresionizmas buvo tad mirštančio vienos epochos žmogaus dvasios apraiška. Pasyvus ir rezignuojantis žengė 18-tojo — proto — amžiaus žmogus į savo paties išsikastą kapa.

Visose meno srityse (literatūroje, dailėje, muzikoje) buvo ryški toji baigmės, bėgalinio pasyvumo ir atsidavimo mirčiai tendencija: pasinėrimas į tariamosios realybės slapčiausias mažmožiui, besąlygiškai atsižadėjimas kovoti ir ieškoti naujos gyvenimo prasmės, rafinuotas mėgavimasis savo ir savosios epochos susmukimu bei merdėjimu ir galiausiai absoliutus išgujimas iš meno paties savęs — žmogaus.

Nors skirtingos meninio vaizdavimo priemonės (žodis, spalva, garsas) iš esmės atrodė nepalyginamos, tačiau noras jas padaryti vertybėmis, kurių vertė būtų tik jose pačiose (l'art pour l'art) ir gyva tik per jas pačias, nepajungiant jų jokiems dinaminėi idėjai ir jokiame dieviškojo žmogaus prado pasireiškimui, buvo charakteringas visoms impresionistinio meno šakoms. Jis pažinojo tik apraiškas, kurias jo pojičiai jam suteikdavo, ir svaiginios jomis. Jis buvo iki pat įmanomybės ribų nužengęs natūralizmas.

Impresionizmas baigė tokiu būdu savąją epochą kaip tipingiausias dekadentinis sąjūdis. Tiesa, iš jo išaugo nauji sąjūdžiai, kurie pradėjo vieton išorinės realybės akcentuoti vidinę realybę, vidaus pasaulį, kurio dėsnams turėjo nusilenkti empyriškai suvokiamasai pasaulis. Impresionizmas išguitąjį iš meno žmogų imta vėl kelti visatos centrą.

Forminiu atžvilgiu impresionizmas yra pasiekęs negincijamo virtuozizmo ir meistriškumo: žodis, spalva, garsas (Debussy, Ravel, Skrjabin) impresionistų išpuoselėjami ligi neapsakomo subtilumo ir praturtinami nepakartojama gausybe naujų niuansų. Tai vienas didžiausių impresionistinio sąjūdžio palikimų. Tačiau po formos žerėjimu visur slypi minėtasai dvasinis išsiskėsimas ir žlungančios epochos paskutinis geismas „gražiai ir švytinčiai numirti“.

Diskusijoje sustota prie klausimo, ar impresionizmas yra dekadentinis menas, ar pradžia naujos meninės epochos.

A. Germanavičius papildė H. Nagio referatą, kalbėdamas apie impresionizmą muzikoje. Jis galvoja, kad impresionizmo pradus galima rasti jau vėlyvųjų romantikų kūryboje, pav. Liszt ir R. Strauss. Nors impr. yra labai artimas romantikai, tačiau vietoje romantinėje muzikoje vyravusio išgyvenimų atkūrimo, literatūrinio vyksmo iliustravimo, impresionizme vyrauja regėjimo išpujū ir nuotaikų atkūrimas. Optiniai vaizdai ir gamtovaizdžiai yra dažniau impresionistų tema. Svarbiausias impresionizmo įnašas yra

Dail. P. Kiaulėnas su žmona ir dūkrele

modalinių ir naujų gamų panaudojimas, naujas laisvas akordų jungimo būdas ir savita orkestrinė ir fortepiolinė technika.

Dail. Vizgirda grįžta tiesiog prie referato ir nesutinka su Nagio samprotavimais apie impres. tapyboje, literatūroje ir muzikoje. Jis sako, kad tektų skirti savokas literatūroje ir tapyboje, nes nors ir galima turėti panašius išgyvenimus, tačiau darbo priemonės yra skirtingos. Ir kas tinka literatūrai, ne visada tinka muzikai ir tapybai.

Dail. A. Tamosaitis pabrėžia, kad technika ir stilius tai dvi skir-

P. KIAULĖNAS Nature morte

tingos sąvokos. Apie impresionizmą reikia kaip apie stilų kalbėti, nes jis sukūrė pažiūras ir teorijas. Jei nebūtų impr. stiliaus, nebūtų jis pasireiškęs visose gyvenimo srityse.

Julius Kaupas nesutinka su V. Vizgirda. Jis sako, kad visos srovės eina lygiagrečiai ir turi tos pačios pradus. Jei natūralistai domisi objektyviu pasauliu, tai impresionistui svarbus jo asmeninis išpujdis.

H. Nagys padaro keletą pastabų. Pirmiausiai jis tvirtina, kad impresionizmas kaip laiko stilius reiškėsi literatūroje, dailėje ir muzikoje visiškai vienodai. Visų impresionistų kūryboje vyravo optinis santykis su išorine tikrove. Impres. reiškėsi dailėje, ir literatūroje ir muzikoje kaip išraiška pasyvių žmogaus vidinės būsenos skirtingomis priemonėmis, bet persunktas tos pačios dvasios.

Impresionizmas tai dekadentinis menas, nes jo aukščiausias tikslas gražiai mirti, ir tai pats gliausias impresionizmo bruožas.

Dail. A. Valeška žvelgia į impresionizmą iš istorinio taško (Bizantija, rokokoj) ir tvirtina, kad tai nėra 10 a. išradimas. Jis nesutinka, kad impresionizmas tam tikras akordas dekadanso. Kaip tik priešingai: natūralistinė epocha užbaigė dekadansą, o impresionizmas pradėjo naują stilų, kurio tendencija dar nėra pasibaigusi.

Dekadansą negalime vertinti, kaip besąlygiškai blogą meną, nes dek. turi ir labai stiprių savo at-

stovų kaip Toulouse-Lautree, M. K. Ciurlionis ir etc.

A. Nyka-Nyliūnas pabrėžia du skirtingus momentus. Esmėje ir idėjoje impres. visiškai tas pats dalykas, konsekvenciškai išėjęs iš natūralizmo. N. Nyliūno manymu, dvi skirtingas sritis konkrečiai apibrėžti ir palyginti neįmanoma, todėl ir V. Vizgirda turės tiesos.

O kad po impresionizmo ateina nauja epocha, kurios charakteringiausia žymė tikrovės paneigimas, Nyka-Nyliūnas nesutinka ir sako, kad taip teigti negalima, nes, pav., kubizmo pagrinde yra kaip tik tikrovės pabrėžimas.

A. Valeška klausia, į kokius rūmus formaliai Ciurlionį būtų galima įdėti? Jis mano, kad meno istorijoje jis stovės dekadentų eilėse. Ciurlionis gyvenime kaip žmogus buvo irgi tipingas dekadentas.

A. Nyka-Nyliūnas atsako, jog pirmiausia pažymėtinas nevienodas dekadanso sąvokos supratimas. Juk menas menui yra gryniausias dekadentizmas. Nereiktų pagaliau galvoti, kad žmogaus gyvenimas turi absoliučią įtaką jo kūrybai.

A. Nagys baigmėje sumuoja: — impresionizmas turi savyje vienos epochos baigmės ir kitos pradžios elementus. Subankrutavęs impresionizmui su juo kartu subankrutavo pozityvizmas ir materializmas. Tokiu būdu impr. savo esmėje dekadentiškas, nes tai yra paskutinis žingsnis iš natūralizmo į naujo meno epochą.

Naujos knygos

PETRAS KIAULĖNAS Preface de Maurice Scherer. Edition „Patria“ Tübingen, 71 pusl. Kaina nepažymėta.

Nelė Mazalaitė, LEGENDOS APIE ILGESĮ. Išleista Povilo Abelkio Lietuviškų Knygų Leidyklos, 128 pusl., viršelis dail. A. Pociaus, atspausa 1500 egz. Kaina 3,50 DM.

1949 MĖNESINIS KALENDORIUS „Gabiljos“ leid.

Vydūnas, GYVENIMAS PRŪSU LIETUVOJE APIE 1770 m. KAIPI JI VAIZDavo KRISTIONAIS DONELAITIS. Spaude leidykla ir spaustuvė „Aistia“, Kassel-Matzenberg, iliustracijos dail. V. K. Jonyno, viršelis piešė dail. I. Ralkevičiūtė, išleido Mažosios Lietuvos Tarybos Spaudos Komisija. Kaina nepažymėta.

Vytautas Tamulaitis SUGRIZIMAS. Apsakos jaunimui. Išleido „Patria“, iliustracijos P. Osmaleskio, 143 pusl. Kaina nepažymėta.

DEMOKRATINIO SOCIALIZMO PRADAI. Išleido LSDJ Centro Komitetas, 65 pusl. Kaina 0,75 DM.

D. Wilhelm Storost-Vydūnas EIN NACHLASS SCHLICHTER LITAUISCHER MENSCHEN. 28 pusl., išleido Mažosios Lietuvos Tarybos Spaudos Komisija. Kaina nepažymėta.

TEVYNĖS SARGAS. Nr. 4. Kaina 3,50 DM.

P. KIAULĖNAS

Portretas

Hanau lietuvių gimnazijos „Caritas Junior“ valdyba su savo globėju kun. Jankausku

„CARITAS JUNIOR“ HANAU LIETUVIŲ GIMNAZIJOSJE

Krikščioniškosios artimo meilės darbams mokslėjų tarpe organizuoti vykdyti Hanau gimnazijoje veikia „Caritas Junior“. Patys mokiniai per senūnus išsirinko valdybą, kuri veikia kapelono priežiūroje. Visi mokiniai jai nuosirdžiai talkininkauja.

Mokiniai lankė ligonius, ypač sergančius mokinius, vežė ir nešė didesnius švenčių progą jiems pakėti, rinko aukas ir jas skirstė. Pažymėtina, kad didelę dalį aukų sudėjo patys mokiniai, atsižadėdami saldinių ir šokolado, kuriuos duodavo globos įstaigos. Per metus laiko „Caritas Junior“ valdyba išskirstė patiems neturtingiausiems mokiniams daugiau kaip 15000 markių, padalinio 25 pakėti, gautus privačia: iniciatyva iš brolių amerikiečių, „Caritas Junior“ veikla džiugiasi ir Carito branduolys, ir gimnazijos

vadovybė, bet labiausiai sušelpieji mokiniai.

1949 metams sudaryta nauja CJ valdyba, kuri pasiryžusi dar labiau krutėti, nes pašalpos reikalingų skaičių gimnazijoje ne mažėja bet didėja.

ATEITININKŲ SENDRAUGIŲ STEIGIAMASIS SUSIRINKIMAS FELBACHE

Susirinkimas įvyko sausio 16 d. Dalyvavo 40 sendraugių. Dalis jų negalėjo atvykti.

Kun. kan. P. Juknevičius savo įžanginėje kalboje pabrėžė sendraugių organizuotumo ir idėjinės kovos būtinumą. „Kari gal visą laiką nesikartos, tačiau idėjinės kovos nesibaigė. Būkime užgrūdinti ir pasiruošę toms kovoms“, — baigė kanaaninkas. Susirinkimui vadovavo Pr. Vainauskas, sekretoriavo Ald. Audronienė, Valdybą išrinkti: kun. kan. P. Juknevičius, Pr. Vainauskas ir St. Vilūnienė. Revizijos komisiją sudaro: kun. J. Gasčiūnas, Dr. K. Bobelis ir O. Bilerienė.

Nutarta: 1) susirinkimams daryti kas antrą kiekvieno mėnesio sekmadienį. 2) Selpiti studentus ateitininkus. Tos šalpos pradžia susirinkimui paaugojo DM. 51,50. 3) Įsteigti knygynėlį, kuris rinktų lietuviškus leidinius ir juos Perduos Centro Valdybai. 4) Rinkti laikraštų kompleksus, daryti religinių, kultūrinių ir tautinių straipsnių iškarpas, kurios bus reikalingos čia ir užjūriuose. 5) Nutarta suruošti pamaldas už mirusių ateitininkus ir tautos darbuotojus. Pamaldos bus sausio mėn. 29 d. stovyklos koplyčioje.

Steigiamasis susirinkimas baigtas malda už tautos kankinius ir partizanus.

Vyt. Zarėnas

JAV lietuvių St. ir M. Senkai (Waterbury), pasižymėję tremtinijų šelpėjais; visai eilė šeimų suteikė jau mažos paramos

NAUJA LIETUVŲ DAINININKĖ BRAZILIJOSJE

Sao Paulo miesto teatre neseniai dainavo lietuvė dainininkė Maria Kareska. Vietos brazilų laikraščiai ją įvertino kaip vieną iš gausiausių brazilų liaudies dainų interpretatorių. Vienas brazilų laikraštis taip rašė: „Maria Kareska, lietuvaitė, į Braziliją atvyko dar mažutė ir pirmuosius savo artistinius pasirodymus gavo Porto Alegre, išvykusi į Argentiną ir Urugvajų, kelerius metus ten gilino savo studijas ir su dideliu pasisekimu dainavo koncertų salėse ir radiofonuose. Grįžusi į Braziliją, Maria Kareska tampa garsaus komp. maestro Ernani Braga mokinė ir dalyvauja jo koncertuose S. Paulo miesto teatre. — Maria Kareska yra lengvas sopranas. Jos balsas lankstus, malonus, bet tvirtas. Dainininkė laisvai paima aukštas ir žemas gaidas.“ („Z.“)

LONDONO LIETUVIŲ BAZNYČIAI ĮRENGIAMI NAUJI VARGONAI

Svarbiausias šių metų uždavinys — įtaisyti naujus vargonus, kurie kainuos st. 845 ir, jei bus gau-

Kempteno „Margio“ ir amerikiečių „Intra Mural All Stars“ žrepšininkai K. Daugelis nuotr.

tas iš valdžios leidimas, įrengti naują galeriją. Vargonai jau užsakyti ir darbas pradėtas, bet išmokėjus sutartį darant 169 svarus, šiuo laiku vargonų fondas tuščias. Šiam reikalui numatyti padaryti loteriją. Norint pagyventi bažnytinės pamaldas, reikalingas choras ir vargonininkas. Sutarta vargonininkui duoti savaitinį į savo atlyginimą. („J. D.“)

BRAZILIJOS LIETUVIŲ AUKOS TREMTINIAMS VOKIETIJOSJE

„Zinios“ rašo, jog per Brazilijos lietuvių pravastą rinkliavą tremtinių Vokietijoj naudai buvo surinkta 6.874,10 krūzeirų, už kuriuos nupirka 120 kg kiaušienos taukų, 115 kg cukraus ir 25 kg kavos ir visa tai pasiūsta į Vokietiją Lietuvos Raudonojo Kryžiaus vardu. Pasuntimo operaciją atlikti lietuviškų įstaigų ir organizacijų Sao Paulo buvo įgalios Joozas Matelionis ir Henrikas Valavičius.

VAIČAITIS 7 Original-Lithographien

Tokiu vardu išėjo didelio formato meno leidiny, kuriame yra tilpusios 7 dail. Adolfo Vailčaitis originalių litografijų, padarytų 1948 metais. Leidinys atrodo liuksusiniame ir skoningame tvarkytame. Litografinės nuospaudos įklijuotos tarp dviejų išimamų lapų. Kiekviena litografija turi grafiko parašą, datą ir eilės numerį. Įžangos žodį parašė A. Rannitas, vertimą į anglų kalbą padarė dr. Thomas Sommer. Tiražas — 100 egz. Dalis egz. numatyta parduoti. Sinteresuoti rašyti dail. A. Vailčaitis, (7b) Freiburg, I. Br., Loretostr. 58. Leidinys labai tinka įvairiems reprezentaciniams reikalingams.

Kempteno „Margis“ — Kaufbeureno kariai 49:22 (21:11)

Sausio 21 d. Kaufbeurene Kempteno margiečiai krepšininkai pelnė gražią pergalę prieš tenykštes amerikiečių aviacijos rinktinę „Intra Mural All Stars“, nugalėdami ją pasekmė 49:22 (21:11). „Iš visų dvyinių mūsų pirmenybėse dalyvaujančių komandų jūsiškė (suprask „Margis“) būtų pirmoji“, — pareiškė aviacijos kpt. Roelofs, Kaufbeureno karių krepšininkų vadovas. Dar kartą „Margio“ komanda, susidedanti iš Norkaus I, Norkaus II, Andriulo II, Andriulo III, Sventicko ir Ringio, parodė, kad lietuviai krepšinyje ir toliau tebe pirmuoja vakarinėje Europoje ir kapituluoti dar greitai nemanoma. Rungtynės praėjo gyvai, dalyvaujanti būriui amerikiečių žiūrovų. Pradžioje margiečiai vedė 4:0. Amerikiečiai pasekmę greitai išlygina ir persveria 5:4 savo naudai. Mūšikiai nenusileidžia, pasekmė vėl 9:5 „Margio“ naudai. Amerikiečiai vėl pasekmę švelnina, ir pirmas ketvirtis baigiamas tik vieno taško

tyje margiečiai atskaito vėl nemažą krepšių tapavimams, o amerikiečiams nepavyksta pelnyti vėl tik vieną tašką — ketvirtio pasekmė 35:12 mūšikiai naudai. Paskutiniame ketvirtyje margiečiai truputį atleidžia, o amerikiečiai naudojami proga ir pasekmę švelnina. Rungtynės baigiamos 49:22 (21:11) „Margio“ naudai. Taškų pelnė „Margiu“ Norkus II—16, Andriulis III—11, Andriulis II—8, Sventickas 8 ir Norkus I—6. „Stars and Stripes“ korespondentas buvo sužavėtas lietuvių DP iš Kempteno žaidimu ir teiravosi, kuo vardu Norkus II, kuris jiems geriausiai patiks. Rungtynių pradžioje amerikiečiai griebėsi spartos, bet jiems buvo tuo pat atsakyti. Per visą rungtynių laiką jie kas kelias minutes žaidžius keitė, turėdami atsargoje apie 10,0 mūšikiai turėjo atlaikyti šėšes. Tad čia turime taip pat pripažinti ir žymų mūsų žaidėjų kondicinį pranašumą. Šis šaukus margiečių pasirodymas buvo jau, tur būt, vienas iš paskutiniųjų, nes broliai Norkai ir Andriulis III gali kiekvieną dieną pajudėti JAV-bių link. L. V-kas.

KAS KOKI SPORTA MĖGSTA

Lygiai, kaip kiekviena tauta ar šalis turi savo specifinius vaistus, lygiai taip ir su sportu šakom. Angliai yra žinomi kaip futbolo mėgėjai. Anglijoje yra daugelis profesionalių futbolo komandų, kurios iš to gyvena. Angliai yra vieni iš geriausių futbolininkų pasaulyje. Indijos tautinis žaidimas yra hockey. Šiuo žaidimu indams niekas negali prilygti. Kanadiečiai pasižymi ledo ritulio rungtynėmis. Jau visa eilė metų, Kanada laikoma ledo ritulio pasauliniu meistriu. Suomijoje — mėgstamas lengvosios atletikos sportas šakos, įvairių atstumų bėgimuose nuo seniai tarpusavyje rungtyniauja suomių, švedai, norvegai ir danai. Tai vis skandinavai. Skandinavai taip pat laikomi geriausiais pasaulyje patikimais ir čiuožėjais. Japonai laikomi taip pat geri plaukikai. Japonės irgi pasižymi plaukimo rekordais. Po Olandijos japonų moterys užima antrą vietą. Amerikoje — daugiausia bokso mėgėjų. Taip pat Amerikoje gali didžiosios savo lengvaatletis. Iš viso apie Amerika galima pasakyti, kad ten praktikuojamas įvairiausias sporto šakos ir kad jos turi daug šalininkų.

PRANEŠIMAI

Zemės ūkio darbuotojams

1. Sekmingesniai darbo ir buto sutarčių sudarymui L.T.Z.Ū.D. Sąjungos atstovai ir įgaliojiniai USA prašo visus ūkininkus, ž. ū. darbininkus ir ž. ū. specialistus, kurie per Sąjungos Skyrius, LTB Apylinkių Komitetus ar pavienius pareiškė norą vykti į USA žemės ūkio darbams, tarpininkaujant L.T.Z.Ū.D. Sąjungai, ir kurie per Sąjungą dar nėra gavę pranešimo apie sutarties sudarymo eigą USA. Prašomi kuo skubiausiai prisistatyti Sąjungos Centro Valdybai šeimoms galvos IRO žemės ūkio specialybės pažymėjimą.

Apylinkėse, kur IRO egzaminų komisijos nebuvo ir IRO specialybės pažymėjimai nebuvo išduoti, stengtis gauti tokius pažymėjimus anglų kalba su IRO administracijos antspaudu.

Kitoje pažymėjimo pusėje smulkiai nurodyti adresą (pažymint ir zoną).

Tiems, kurie minėtų pažymėjimų nepristatys iki š. m. vasario 28 d., nebus tarpininkaujama sutarčių gavimo reikalu.

2. Visų žemės ūkio darbuotojų žinios, kurios buvo prisistatę Sąjungai tarpininkauti sutarčių sudaryme, yra persiūtus į USA.

L.T.Z.Ū.D. Sąjungos Centro Valdyba

(14a) Schw. Gmuend, Bismarck-Kaserne

PRESSE-FOTO PAULAITIS WANGEN/ALLGAU, HERFAT 6 FOTO IR OPTIKOS REIKMENŲ PREKYBA SIULO:

Foto aparatus „Linhof-Technika III E“, 9x12, su įjungtu atstumo matuotoju, objektvyu, Schneider Xenar 1:4,5 f = 15 cm su 6 kasėtimis kaina 1.365.— Katalogą „Photo-Kino-Industrie Deutschlands“ kaina 4.50 DM ir katalogą „Deutsche Photo-Kameras“ kaina 1.50 DM. Katalogai yra iliustruoti ir su aparatu bei kitų reikmenų kainomis. Užsiskaičius didesnę kiekį katalogų vėl pardavimui, duodama 10% nuolaida. Tikimasis atliekamas iš anksto apmokėjus ar siuntinama išperkamuoju mokesčiu.

„Ziburiai“ Išeina antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Antradienio — 30 pfg. visų trijų laikų mėnesinė prenumerata DM 3.—, užsienulių DM 5.—. Platintojams duodama 10% nuolaida. Skelbimai, pranešimai, sveikinimai, užduojamos spausdinimas tik apmokėjus. Iki 10 peltio elučių mokama DM 4.—, už kiekvieną paiešką asmeni DM 0.50. „Ziburiai“ atstovs Anglijoje: Mr. J. Dėdinas, Full Sutton Hostel, Stamford Bridge, Nr. York, England. Kanadoje: Mr. J. Smalys, Box 18, Lot 36, Old Kildonan, Winnipeg, Man. JAV: Mr. A. F. Skirius, 8294 So. Broadway, Los Angeles 3, Cal. USA. „Ziburiai“ mėnesinė prenumerata Anglijoje — 3 šilingai, o Kanadoje ir JAV — 6 doleriai metams.

PADEKA

„Turime didelę garbę nuosirdžiai padėkoti didžiai gerbiama! Leidyklos „Patria“ Valdybai už padovanotąsias mūsų skyriui šias knygas: 1. D. V. Jungfer „Lietausisches Liederschrein“, 2. Dr. V. Jungfer „Antlitz eines Volkes“, 3. M. Scherer „P. Kiaulėnas“, 4. J. Pašilaicio „Hearken then judge“, 5. Pr. Naujokaicio „Lietuvių literatūra“ ir 6. Dr. F. Ballo „Lietuvių Tautosakos Skaitiniai“, kurias įteikėme Augsburgio „Amerikiečių Namų“ skaitlyklai — bibliotekai, kad ten šios knygos reprezentuotų mūsų tautinę kultūrą svetimtaučių tarpe.

Minėtosios leidyklos didžiai gerbiama! Valdybai reikiame nuosirdžiausią lietuvišką padėką bei pagarbą.

L. K. F. Augsburgio Skyriaus Valdyba.

Žiburiai

LIETUVIŲ LAIKRASTIS

Partizanų kova dėl Lietuvos

VISO PABALTIJŲ PARTIZANŲ VADAS YRA LIETUVIS

Sio mėn. 25 d. „Wiener Kurier“ korespondentas ilgame pranešime iš Berlyno rašo apie negaltingai vedamą partizaninį karą Pabaltijo kraštuose.

Autorius, nurodęs, kad pabaltiečiai savo nepriklausomybėmis vos dvidešimt metų tegalėję džiaugtis, bet savarankiškumo idėjos dar neatsisakę ir nemaža lietuvių, latvių ir estų, okupavus jų kraštus, pasirinkę azilinį gyvenimą arba jau 1944 m. sudarę partizanines grupes. Šios pavienės grupės greitai išaugo į partizanų armiją, kuri esanti gerai organizuota ir veda. „[J]ų pateko ne tik priešininkai nusistatę intelektualai, kurie turėjo slėptis nuo NKVD persekiojimų, bet ir ūkininkai, kurie nesileido suvaromi į kolchozus, raudonosios armijos dezertyrai, sovietų ministerių valdininkai, kurie norėjo prasmūsti į Vakarų Europą ir atsimušę į paskiras partizanų grupes Lietuvos miškuose, toliau lenkai, ukrainiečiai ir didelis skaičius vokiečių karių, kurie po kapituliacijos Kurse nenorėjo pasiduoti į sovietų nelaisvę.

Toliau laikraštis rašo: „Paspriešinimo judėjimo politinis vadas yra lietuvis, kurio vyr. būstinė yra miškuose apie Šiaulius. Ją sudaro daugiau nei tūkstantis žmonių, kurių targe tam tikras skaičius moterų, buvusių mokytojų ir studentų.

Vyr. būstinės štabas ryšius su savo agentais svarbiausiose miestuose palaikys radio pagalba, o su mažesniomis stovyklomis netolimoje apylinkėje tiesiog telefonu.

„Mažesniuosis atamos punktus vidutiniškai sudaro nuo 50 iki 100 vyrų. Jie, kaip ir pagrindinė stovykla, maitinasi iš savo galvijų kaimenių, kurios ganosi skaičių skynimuose, iš užpuolamų sovietų maisto transportų ir iš užpirkimų miesto krautuvėse.

Gyventojų tarpe apie rezistencijos kovotojus eina visa legendų serija, kaip kitados apie Stenką Rasiną Volgos žiotyse. Ūkininkai žiemos vakarais pasakoja apie suodžiais nudažytas veidas vyrus, kurie naktimis slenka per kaimus, persekiodami sovietų kareivius ir padėdami gyventojams. Iš tikrųjų partizanai, kada nori, atrodo daug paprastesni arba daug romantiškesni. Jie sovietiškos uniformose nuvyksta į miestus, jų ryšininkai sėdi kaip komisarai NKVD įstaigose arba kaip aukšti pareigūnai mi-

nisterijose. Dažnai jie kariuomenės susisiekimo priemonėmis paseka sovietiską sunkvežimį, pralenkia jį nepastebimoje vietoje ir granatomis priverčia sustoti. Kitą rytą apie jų buvimą paliudija išdegusios auto dalys.

Pereitais metais jų veikla beveik ir ribojosi tokiomis mažomis akcijomis, kurios sovietų aprūpinimą žymiai trukdė. NKWD atamos punktai — mažesni geležinkelio mazgai ir silpnėsios įgulos dažnai būdavo jų aukos. Dėl tiltų ir ge-

Write in The Akron Beacon-Journal
Skanus „kapsnelis“

ležinkelių linijų išsprogdinimo susisiekimas ilgam laikui sutrukdė. Didesnė operacija įvyko 1945 m., kai partizanai vykdė didįjį Vilniaus puolimą, kuris, deja, nepasisekė, nes sostinę gynė 80 000 raudonarmiečių.

Visos sovietų pastangos likviduoti „mažąjį karą“, anot laikraščio, mažai tapėsisėkusios. Jei pasisekdavo kur surasti ir išsklaidyti kokią partizanų stovyklą, jos vieton kitur nauja išdygdavo. Sovietams nepasisekė sulikviduoti nei vyr. būstinę, nei surasti ginklų sandėlius. Tai nesiseka padaryti, kadangi partizanų tarpe vyrauja griežta disciplina.

I partizanus priimami tik savanoriai. Kas nori kovoti, turi įsipareigoti išlaikyti partizanų elgesio iki mirties arba pergalės.

„Laisvės sąjūdžio tikslas yra Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomų respublikų atstatymas“, baigia laikraštis.

19 valstybių remia Indoneziją

New Delhi. Čia įvykusi Indonezijos reikalų konferencija, kurioje dalyvavo 19 Vid. Rytų, Azijos ir Pacifiko valstybių, sausio 23 d. pasibaigė. Buvo laukiama, jog konferencija nutars imtis ūkinį sankcijų prieš Olandiją, tačiau priimtose rezoliucijose tas neminima, tik pažymima, jog šis olandų žingsnis yra aiškus JT chartos sulaužymas. Iš gerai informuotų šaltinių pranešama, jog konferencijai dalyvavusios valstybės, nutarė remti Indoneziją, kad tuo būdu sustabdėtų komunizmo plitimą Azijoje.

Konferencija priėmė tris nutarimus, kuriuose reikalaujama paleisti Indonezijos vyriausybę, suteikti

Tel Avivas. Jungtinių Tautų būstinėje Tel Avive atrasta paslėptas mikrofonas, kurį žydai buvo įmūrinę į sieną.

Palestinos politikos kritika Žem. Rūmuose

Londonas. Žem. Rūmuose įvyko debatai Palestinos klausimu. Bevinas pareiškė, kad D. Britanija Izraelį tik tada pripažins, kai tuo klausimu pasisakys visos Commonwealth valstybės. Churchillis Beviną Palestinos politiką pavadinęs „nuostabių nesupratimų“ ir reikalavo, kad Izraelis iš britų pusės būtų nedelsiant pripažintas. Taip pat Beviną dėl Palestinos politikos puolė ir kairiųjų darbininkų lyderis Crossmansas. Bevinui paremti debatus įsikišo min. pirm. Attlee ir savo kalboj jis pareiškė, kad balsavimą šiuo klausimu vyriausybė laikysianti kaip pasitikėjimo sprendimą. Balsuojant už pasisakė 283 ir prieš 193 atstovai. Manoma, 60 darbininkų atstovų susilaikė.

Iš kitos pusės yra pranešama, kad britų darbininkų partija svarstanti disciplinarius baismus tiems atstovams, kurie neparėmė vyriausybės politikos Palestinos klausimu Žem. Rūmuose. Dauguma, pasisakiusi už Beviną politiką, buvo mažiausia, kokią darbininkų vyriausybę Žem. Rūmuose ligi šiol yra gavusi.

„VOKIETIJOS PROBLEMA IŠSPRĘSTI TIK PASAULINE VYRIAUSYBĖ“

New Yorkas. Karo metu buvęs aukštas JAV gynybos ministerijos informacijos skyriaus valdininkas, rašytojas, docentas ir bankininkas James P. Warburg pareiškė, jog Vokietijos problemą gali išspręsti tik pasaulinė vyriausybė, kuri gali būti sudaryta tik pasauliui persiorganizavus. Jei amerikiečiai nori Vokietijai pritaikinti pilną keršto Morgenthau planą, jie turį atsiminti, jog atsikuriantis Europai ekonomikai tvirta Vokietija yra svarbus veiksnys. Jis taip pat reikalauja grąžinti Vokietijai Zemo-

sios Silezijos ir Pomeranijos žemės ūkio sritis, tačiau pritarė Vokietijos pramonės kontrolei.

Berlynas. Dėl paskutinių laikų pasireiškusių nacionalistinių tendencijų Vakarų Vokietijoje gen.

Pasikeitimas JAV užsienio reikalų ministerijoje

Clay pareiškė, kad kol kas tėra žinoma apie mažas, nereikšmingas grupes, kaip, pav., Strasser judėjimas. Gen Clay nuomone, nacionalizmas Vokietijoje pasireiškia dviem formomis: 1. siekia stiprios ir centralizuotos vyriausybės sudarymo, kad Vokietija karinės jėgos pagalba vėl galėtų išsikvoti atitinkamą vietą pasaulyje ir 2. nacionalizmas, pasireiškias vokiečių meile savo kraštui. Pagal gen. Clay, pirmoji forma esanti gan pavojinga, o antroji laikoma sveika ir natūralia.

Palietus gandus apie gen. Clay atšaukimą, pareiškta, kad šiuo klausimu galutinį sprendimą duos JAV gynybos ministerijos vadovybė.

Nankingas. Kinų komunistams pareikalavus išduoti „karo nusikaltėlius“ kaip sąlygą pradėti taikos deryboms, Nankingo politiniuose sluogsnuose pesimistškai žiūrima į taikos sudarymą.

„Sov. S-ga yra darbininkų priesas“

KRAVČENKOS BYLA PRASIDĖJO

Paryžius. Su visais sensacingų procesų pažymiais Paryžiuje prasidėjo byla, kurią komunistų savivairščiu „Lettres Francaises“ išskėlė pasauliui pagarsėjusios knygos „Aš pasirinkau laisvę“ autorius Viktoras Kravčenko dėl įžeidimo. Nuo Drejfuso bylos Paryžiuje dar nebuvo visai taip sudominusios bylos kaip ši. Byloje liudininkais pasaukta visa eilė žinomų asmenybių, kaip, pav., žinomas prancūzų atomo tyrinėtojas ir vadovaujantis komunistas Joliot-Curie.

Kravčenkai pasirodžius salėje, dalis žiūrovų sutiko jį gyvu pritarimu, o kiti švilpimais.

Vos pradėjus bylą, tuojau paaiškėjo, kad čia mažiau sveria paskiras įžeidimas, kaip principiniai ideologiniai priešingumai.

Kai Kravčenko pradėjo savo pareiškimą, salėje buvo įtempto susidomėjimo nuotaika. Čia buvo atstovaujami visi didieji laikraščiai ir žinių agentūros, tik TASS rezervuotos vietos buvo tuščios.

„Aš noriu viso pasaulio darbininkams pasakyti“, kalbėjo Kravčenko, „kad Sovietų Sąjunga yra jų priesas. Aš reikalauju teismą, kad Sovietų Sąjunga būtų pašaukta atsakyti prieš demokratinį tribunolą.“ Kreipdamasis į kaltinamąjį, jis paklausė: „Ar yra iš viso Rusijoj to rūšies principinė laisvė, kokia naudojasi prancūzų komunistai? Ar jūs esate priešai, ar draugai prancūzų tautos? Jei jūs draugai esate, kodėl pataikaujate Sovietų Sąjungai?“ Toliau savo kalboj jis pabrėžė, kad jis nėra nusistatęs prieš rusus, bet išskirtinai prieš sovietus ir kad jis myli savo tėvynę. Bet kadangi

jis savo tėvynę matė, kaip sovietų režimas terorizuoja tautą, jautėsi priverstas visų šalių darbininkams atverti akis ir juos informuoti apie padėtį Sovietų Sąjungoj. Kada jis savo knygą „Aš pasirinkau laisvę“ rašė, pažymėjo Kravčenko, turėjęs būti saugojamas.

Viliojantys saldumynai

mas, kadangi jis buvo sovietų agentų grasomas.

Toliau Kravčenko prašė leisti jam pridėti įrodymus, kad visas teismo išlaidas ir savo liudininkus jis pats apmoką. Kartu jis pabrėžė, kad „Lettres Francaises“ be rusų pagalbos būtų visai nesugebėjęs gynybos organizuoti. Kaltinamojo liudininkai tik todėl gavo leidimą iš Sovietų Sąjungos į Prancūziją atvykti, kad Sovietų vyriausybė pasilikto savo žinioj jų artimuosius.

PASKUTINĖS NAUJIENOS

BERLYNAS. Pulk. Tulpanovo kalba, pasakyta SED partijos suvaizgime, yra uždrausta platinti. Uždraudimas atėjęs iš Maskvos. Vakarų politiniuose sluogsnuose šiam uždraudimui skiriama didelė reikšmė.

PRAHA. Višinskis, kuris šiuo metu yra Karlsbade, kaip pranešama, veda slaptus pasitarimus su Rytų Europos komunistų vadais dėl nuomoninių išlyginimo politiniais bei ekonominiais klausimais. Esą pirmiausia tariamasi dėl sovietų Vokietijos zonos jungimo į Rytų Europos bloką.

TEL AVIVAS. Pagal ligišolinis davinius parlamento rinkimuose Palestinoj pirmauja socialistų Ben Gurion partija (Mapai), gavusi 50 atstovų iš 120. Antrojo vietoj eina Jungtinė Darbininkų partija (Mapai) ir k. Manoma, kad Ben Gurion paliks min. pirmininku.

VASINGTONAS. Užs. reik. min. Achesonas pareiškė, kad Saurės Atlanto svarbiausias tikslas yra parodyti, jog jo dalyviai yra pasirodę atremti kiekvieną jų kraštų užpuolimą.

Vasingtonas. Užs. reik. min. Achesonas pareiškė, jog yra svarstoma įvesti civilinę valdžią JAV zonoj Vokietijoje ir Japonijoje.

Londonas. Viso pasaulio ekziliiniai politikai posėdžiavo Londone ir įkūrė „Liberalinį Internacinalą“. Judėjimo tikslas kovoti su totalitariniais režimais pasauly.

Trumpai is visue

Roma. Agentūros ARI pranešimu, paskutiniu laiku Lietuvoje labai pastrėjo katalikų persekiojimas. Kas mėnuo vidutiniškai į Sibiją išvežama 30 000 asmenų tik todėl, kad jie yra ištikimi katalikai. Šių priemonių tikslas Lietuvos sumažinti 500 000 tikinčiųjų.

Sanchajus. Per Sanchajaus radio trečiadienį einančiam prezidento pareigas Li Tsung-Jen komunistai pranešė ir kartu pareikalavo, kad maršalas Čiangkaikas ir kiti „karo nusikaltėliai“ būtų sumiti. Tuo būdu jis įrodysias, kad apie 8 komunistų pastatytų ginklų sąlygas rimtai galvojama.

Maska. Sovietų Sąjunga ir kitos penkios Rytų Europos valstybės (be Jugoslavijos) sudarė „abipusės ūkinės pagalbos tarybą“, nes šie kraštai nenori nusilenkti „Marshallio plano diktatūrai“. Tarybos svarbiausias uždavinys bus pasikeičiančios žiniomis ūkio klausimais ir abipusis žaliavomis, maisto produktais, mašinomis ir įrankiais pasikeitimas. Vashingtono diplomatinės sluoksnuose į šias Maskvos priemones žiūri kaip į ryžtingas Maskvos pastangas sulaukyti Tito šalininkų augimą ir ūkinės kontrolės sustiprinimą satelitų valstybėse.

Roma. Italija pripažino Izraelį de facto.

Bruselis. Penktadienį ir šeštadienį Londone susirenka Vakarų Europos Unijos užs. reik. ministrai į konferenciją, kur svarstys Izraelio pripažinimo klausimą.

Varšuva. Naujasis Lenkijos primas kardinolas Stefan Višinskis sušaukė Lenkijos arkivyskupų ir vyskupų konferenciją Krokovoje, kur bus aptartas Lenkijos Bažnyčios tolimesnės politikos klausimas ir kalba, kurią kardinolas pasakys oficialiai perimdamas primo pareigas.

Rai-Ju. Iš Korėjos pranešama, jog antikomunistiniai sukilėliai užėmė ant Saurės ir Pietų Korėjos sienos esančiame Rai-Ju mieste įsikūrusios šiaurės Korėjos „laudies armijos“ vyriausiąją būstinę.

